lõunarindel. P. siirdus 19. V 1919 Ingeri vabatahtlikkude salka, mis hiljemini reorganiseeriti rügemendiks ja üksikuks pataljoniks. Ta oli vabatahtlikkude salgas 2. pataljoni ülem suvel 1919, Ingeri rügemendi ülem 10. VII — 28. XII 1919 ja seejärel Ingeri üksiku pataljoni ülem juunini 1920. P. oli energiliselt tegev mainitud väeosade formeerimisel ja juhtimisel. Teenides Põhja Poegade rügemendis, sai ta lahinguș haavata; ta ülendati kapteniks veebr-s 1919. Pärast Vabadussõda siirdus P. Helsingi, kus ta on teeninud Kansallis-Osake-Pankki's, Soome Riigi-Hoiukassas ja seejärel Riigi-Hoiukassa kontrolörina Vaasas.

Sõjaministeeriumi arhiivist ja isikl. saadud andmed. *O. K.*

PELTZER, Napoleon, tööstur, sünd. 24. (25.?) VI 1802 ukj. Reinimaal Weisweiler'is, elas Hollandis Maastricht'is (Limburg'is), siirdus 1822 Moskva, kus astus Koževnikov'i kalevivabriku teenistusse ja toimis hiljemini iseseisva kalevitöösturina. A-il 1845—73 oli P. Narvas A. L. Stieglitz'i (vt.) poolt 1844. a. omandatud kalevivabriku osanikuks ja direktoriks, alates 1856. a-st koos oma poja Eduard Karl P-ga (1837—1909); surn. 10. XII 1889 vkj. Narvas. — P-i juhtimisel alustas senine väike kalevivabrik Naroova Manufaktuuri Ühisus 1846 tegevust uuendatud kujul. Ta oli suure eduga tegev Narva Kalevi Manufaktuuri arendamisel mehhaniseeritud suurkäitise suunas.

R. K. P e l t z e r'ilt (Narvas) saadud andmed; Post. 1936, nr. 14; B. K o e r n e r, A. v. P e z o l d, Baltisches Geschlechterbuch I (1933; seerias: B. K o e r n e r, Deutsches Geschlechterbuch, kd. 79). *J. O.*

PELTZER, Robert Karl, balti-saksa tööstur, eelmise poeg, sünd. 4. I 1846 vkj. Narvas, õppis Krause gümnaasiumis Dresdenis, keemiat Zürichi ja Stuttgarti ülikoolis, omandas 1867 dr. phil. astme Zürichis, töötas 1867—70 Pariisis keemiavabrikus ja pärast seda paar a. tehnilise direktorina õlivabrikus; ta õppis tekstiiltööstuse alal Peterburis oma venna Napoleon P-i (1835—90) kalevivabrikus ja töötas ühe a. „Teschenmacher ja Kattenburg'i" kalevivabrikus Ruhrimaal Verdenis. P. on toiminud a-st 1878 Narva kalevivabriku direktorina, esialgu koos oma venna Eduardiga (1837—1909), ja a-st 1900 ühtlasi Narva Linaketramise Manufaktuuri Osaühisuse direktorina, jätkates suurkäitiste väljaarendamist, mehhaniseerimist ja tööliste seisundi eest hoolitsemist. Vabriku poolt loodud linnaosas on haigla, park, kirik, koolimaja, rahvamaja, turg jm. P-l on Vene ajal tulnud sageli osa võtta majanduslikkude probleemide lahendamisest riigi keskasutisis. Ta on 1875—1918 toiminud ka Prantsuse konsulina Narvas.

Isikl. saadud andmed; Post. 1936, nr. 14; B. K o e r n e r, A. v. P e z o l d, Baltisches Geschlechterbuch I (1933; seerias: B. K o e r n e r, Deutsches Geschlechterbuch, kd. 79). *J. O.*

PENNO, Rudolf, poliitika- ja ühistegelane, õpetaja, sünd. 30. IV 1896 vkj. Virumaal Undla v. mõisatöölise, pärastise väikekohapidaja pojana, õppis 1906—09 Hulja vallakoolis, siis Liiguste ministeeriumikoolis ja 1912—16 Rakvere õpetajateseminaris. P. lõpetas 1917 Petrogradis Vladimiri sõjakooli ja võttis osa Maailmasõjast, oli Saksa okupatsiooni ajal 1918 koduvallas tegev Kaitseliidu organiseerimisel ja võttis osa Vabadussõjast ohvitserina. Ta toimis 1918 ja 1920—22 õpetajana Kadrina Hariduse Seltsi kõrgemas algkoolis, Neeruti algkoolis ja viimati Liiguste algkooli juhatajana. A-st 1922 oli P. asunikkude ja riigirentnikkude liikumise algatajaid ja nende kongresside korraldajaid; a-st 1923 oli ta II—V Riigikogu liige asunikkude koondise rühmas ja ühtlasi selle esimees algusest peale, toimis a-st 1926 ka III—V Riigikogu abiesimehena ja okt-st 1934 dets-i lõpuni 1937 V Riigikogu esimehena. Viimasel kohal on P. Riigikogu tegevuse katkestamise (okt-s 1934) järel astunud korduvalt samme Riigikogu huvide kaitseks, kuid ülemineku ajast (vt. *Suppl.* K. Päts) tingitud põhjusil jäid need tagajärjeta. A-l 1938 valiti ta Riigivolikogu liikmeks Virumaalt ja okt-s 1939 Riigivolikogu 2. abiesimeheks. Kindlustusseltsi „Talu" juhatuse liige on ta asutamisest (1923) peale ja a-st 1928 selle asjaajaja-direktor, ühtlasi a-st 1926 Põllupidajate Ühispanga juhatuse liige. Peale selle on P. teotsenud Asunikkude, Riigirentnikkude ja Talupidajate Põllumajandusliidu nõukogu liikmena a-st 1922 ja juhatuse liikmena 1923—30, „Uue

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 239